

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Н.О. Будна

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

ЯК МИ СПІЛКУЄМОСЯ

Зошит
з розвитку зв'язного мовлення

4 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 811.161.2(075.2)
Б 90

Будна Н.О.

Б90 Українська мова та читання. Як ми спілкуємося : зошит з розвитку зв'язного мовлення : 4 кл. / Н.О. Будна. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. — 24 с.

ISBN 978-966-10-6518-4

“Захоплююча українська” — це серія зошитів з розвитку зв'язного мовлення (з назвами посібників цієї серії можна ознайомитися на останній сторінці обкладинки).

Зміст посібників відповідає Державному стандарту початкової освіти та Типовим освітнім програмам.

Гадаємо, дітей зацікавлять завдання і вправи, подані у нестандартній формі, які допоможуть їм розвинути своє мовлення, збагатять словниковий запас, навчать складати загадки, вірші, казки, невеличкі історії та оповідання, прищеплять любов і повагу до української мови.

Цей зошит містить систему вправ, спрямованих на закріплення умінь правильно вживати слова-звертання, доречно використовувати етикетні формули у розмовах з ровесниками та дорослими, складати діалоги.

УДК 811.161.2(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

ISBN 978-966-10-6518-4

© Навчальна книга – Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2021

1. Запиши вірш по пам'яті. Підкресли звертання.

Звучи, рідна мово,
на землі рідній лийся по вінця.
Мово моя українська,
мово моя материнська!

---

2. Прочитай вірш–молитву. Підкресли слова–звертання.

Перед іконою Божої Матері

Маріє, Мати Пресвята і Мила!
Маленького Ісуса Ти учила
ласкавим рідним словом говорити,
на рідній мові Господа хвалити!
Приходимо до Тебе, як до Неньки,
дай поміч школярам усім чемненьким.
Щоб ми все шанували рідну мову,
і рідну пісню, любу і чудову.
Щоб рідну мову ми повік любили,
щоб молитвами Господа хвалили,
і щоб Тебе, Пречиста Мати,
ми рідним словом все могли вітати.
Бо любимо Тебе, Пречиста Мати,
Тебе ми завжди будем прославляти.
І просимо, щоб Ти нас все любила
і наш народ благословила.

3. Прочитай уривки з віршів Дмитра Павличка. Підкресли звертання. Розстав розділові знаки.

- — Я дам тобі водиці і пшениці
моя пташино тільки не тремти!

- — Пусту мене мій хлопче на свободу,
і все, що треба, я знайду сама.
- — Я ж лагідно тебе тримаю пташко
в своїх руках легеньких, як вітрець.
- — Пусту мене! Мені дитино мила
дорожча воля, ніж зерно твоє!

4. Підкресли звертання.

Учися, мій хлопче,
відмінником будь,
люби і поля, і діброви.
І де б ти не був,
де б не жив, — не забудь
своєї української мови!

В. Сосюра

Веселики–журавлі,
що несете на крилі?
Чи то радість?
Чи то сміх?
Може, снігу повен міх?
— Несемо всім вам тепло,
щоб усе цвіло й росло!

А. Камінчук

Україно моя мила,
ти моя рідненька,
я тебе так щиро люблю,
хоч я ще маленька.

І. Блажкевич

— Ластівко сизокрила,
звідкіля ти прилетіла?
— Прилетіла я порану
із–за моря–океану.
— Що ти діткам принесла?
— Сонця, ласки і тепла!

5. Прочитай вірш. Підкресли слова–звертання.

Слово чарівне! Яка в ньому сила!
Скажеш з любов'ю — і радість росте!
Слово ласкаве народжує крила —
ви не забудьте ніколи про те!
Донечко, синку, сестрице, братусю, —
дружна, велика сім'я!
Таточку, мамочко, бабцю, дідусю, —
мій оберіг і родина моя!

Надія Красоткіна

6. Постав слова у формі звертання.

Зіронька — _____

зимонька — _____

Марія Степанівна — _____

весна — _____

мама — _____

сестра — _____

річка — _____

дідусь — _____

пан Богдан — _____

7. Подумай і запиши.

а) Як звернутися на вулиці чи по телефону до незнайомої людини з якою-небудь просьбою?

б) Як звернутися до знайомої дорослої людини?

в) Запиши кілька звертань до своїх однокласників чи ровесників.

г) Які слова використаєш, звертаючись до іноземця, в якого випав з кишені гаманець?

---

8. Перебудуй речення так, щоб підмети стали звертаннями.

Весна завітчала землю рясним цвітом.
Діти шанують батька й неньку.

---

9. Відтвори діалог в особах.

— Звідкіля ти?
— Із Стеблева.
— А чия ти?
— Ковалева.
В мене тато — коваль,
і дідусь був коваль,
і мій брат — коваленко.
— А як звуть тебе?
— Оленка.
— Ну, бувай,
рости здорова,
ковалівно чорноброва!

Лідія Компанієць

10. Прочитай текст. Підкресли слова автора.

... Терентій щодуху біг по снігових кучугурах.
І раптом він побачив красеня оленя, запряженого у барвисті санки. У санках сидів маленький кумедний гном ... Терентій не роздумуючи стрибнув у санки.